

Tudi **Konrad Kosiker** je bil blokfirer Štajerske domovinske zveze in pripadnik vermanšafta, ki se je tudi aktivno udeležil bojev proti 14. diviziji februarja 1944. Pri napadu patrolje varnostnikov VOS nanj v hiši, kjer je živel, se je branil in pri tem huje poškodoval dva partizana, nakar so ga le - ti pokončali z več strelji iz strelnega orožja.<sup>309</sup> Oba usmrčena sta tudi slabo ravnala z ujetimi partizani 14. divizije.<sup>310</sup>

17. marca je v Javorju prišlo do tragičnega dogodka, ki še do danes ni povsem pojasnjen. V Bračičevo brigado, v katero je bil takrat začasno vključen tudi 3. bataljon Tomšičeve brigade, so dva dni prej pripeljali 12 fantov iz Podgorja. Nekateri med njimi so že pred meseci dezertirali iz nemške vojske in so se skrivali. V noči na 17. marec so jih aretirali, jih pretepali in jih na koncu sedem ustrelili (enemu je uspelo pobegniti), z obtožbo, da so imeli zveze z gestapom, konkretno s svojim sokrajanom Adolfom Marovškom, ki je bil v tem času res gestapovski sodelavec. Osebe, ki so bile usmrčene, so naslednje: **Rudolf Črešnik**, po domače Pohovnikarjev, brata **Miha in Jože Korošec**, po domače Svetčeva, vsi trije iz Podgorja, **Franc Praprotnik**, po domače Ledinekov iz Spodnjega Razborja, **Franc Ramšak**, doma iz Mislinje, nazadnje je živel pri Pintarju v Podgorju ter brata **Ivan in Franc Velunšek**, po domače Rožejeva iz Spodnjega Razborja.<sup>311</sup> Nekaj zvez z Marovškom naj bi imel, kot je na zaslišanju, seveda pod pritiskom, priznal, samo Črešnik. Marovšek naj bi mu bil dal arzenik, s katerim naj bi zastupil partizane, notes z nekakšno molitvico, ki bi služila za šifriranje, in razpoznavni prstan za druge vrinjence, ki bi jih moral šele organizirati (povsem podobno kot pred tem pri "pohorski aferi"). Usodno zanje je bilo ravno srečanje članov štaba divizije (zlasti Matevža Haceta) s štabom Zidanske brigade, ki je bil še vedno obseden s psihozo o gestapovskih vrinjencih in o nenehni budnosti pred njimi. Informacije, ki so jih člani štaba divizije dobili od štaba Zidanske brigade, so bile tako rekoč prve informacije, ki so jih dobili od štajerskih partizanov o tukajšnjih razmerah. Psihozo o vrinjencih je štab Zidanske brigade tako prenesel na štab 14. divizije, ki je bila po februarški ofenzivi močno oslABLJENA in si še ni opomogla, zlasti ker je Nemci kljub uradnemu zaključku ofenzive niti en dan niso pustili povsem pri miru. V takem vzdušju ni bilo težko v vsakem novincu, ki se je nekoliko sumljivo vedel, slutiti gestapovskega vrinjenca in ga na zasliševanjih, spremljanih z nasiljem, pripraviti do "priznanja". To je bil v 14. diviziji po prihodu na Štajersko prvi, obenem pa najbrž zadnji tak primer, ki so ga že kmalu potem sami ocenili kot nepravilno ravnanje, po vojni pa ga kot takega nekateri odgovorni funkcionarji tudi priznali.<sup>312</sup> Približno tako razlagata zadevo v svojih monografijah o Tomšičevi in Bračičevi brigadi avtorja Franci Strle in Mirko Fajdiga. O nedolžnosti usmrčenih so še danes prepričani tudi mnogi pripadniki osvobodilnega gibanja, sploh pa pripadniki njihovih družin, ki so vse sodelovale v odporu. Žrtev boleče zmote, če je bila res zmota, pa kljub temu niso rehabilitirali in jih niso napisali na spominsko ploščo padlih borcev in žrtev nacističnega nasilja v Podgorju. Omenjeni Adolf Marošek je točno po petih mesecih svojega partizanstva 18. januarja 1944

309 Totengedenkbuch; ARS II, nemško gradivo, fasc. 28, prijava orožniške postaje Slovenj Gradec vodi orožniškega okrožja, 5. 3. 1944; ARS III, fasc. 301-76, poročilo OK VOS za šaleško-mislinjsko okrožje pokrajinski komisiji VOS, 23. 6. 1944.

310 KPM, partizansko gradivo, fasc. 12/62.

311 KPM, Komisija, popisni listi za vse imenovane.

312 Fajdiga, Bračičeva brigada, 1. knjiga, str. 33-37 (odslej: Fajdiga, Bračičeva); Strle, Tomšičeva IV, str. 227- 228. Zanimivo pa je, da Matevž Haca v svojih Komisarjevih zapiskih dogodka ne omenja, čeprav po drugi strani omenja mnoge podrobne in manj pomembne dogodke.

dezertiral iz Zidanškove brigade kot eden izmed tistih, ki so dezertirali zaradi Bogdana Hrovata - Mihe, ker naj bi bil tudi njemu stregel po življenju. Gotovo ni imel kam drugam, zato se je javil nemški policiji. Pod pogojem, da bo delal za gestapo, so ga 2. marca istega leta izpustili iz zapora, nato pa so ga kratek čas uporabljali kot izvidnika gestapovskega oporišča Slovenj Gradec. Od tu so ga na njegovo željo poslali v Maribor, kjer je bil kurir na gestapu, nato je bil mobiliziran v nemško vojsko, marca 1945 so ga Britanci ujeli in se je 9. avgusta istega leta vrnil iz ujetništva. Čas, ko je deloval na gestapovskem oporišču v Slovenj Gradcu, se sicer sklada s časom, ko so bile omenjene osebe usmrčene pod obtožbo sodelovanja z njim, sam pa je v povojnem zaslišanju pred OZNO odločno zanikal kakršne koli zveze z njimi. Kljub zanikanju je javni tožilec za okrožje Celje vložil proti njemu obtožnico, v kateri je ponovil navedene obtožbe.<sup>313</sup> Kako se je zgodba z Marovškom razpletla, ali je bil tudi zaprt ali ne, ni znano, je pa po vojni živel v okolici Borovelj. Tam ga je obiskal A. H. Pogovarjala sta se tudi o medvojnih dogodkih, vendar mu Marovšek zadeve ni omenjal.<sup>314</sup>

20. marca so bile ustreljene tri osebe: zdravnik dr. Otto Korschitz, kmet Alojz Šumah in kovač Viktor Pongrac. Glede ustrelitve prvega so mnenja deljena; po eni verziji naj bi ga ustrelili po nesreči. **Dr. Otto Korschitz** je bil sicer rojen Slovenjgradčan, pripadnik nemške narodnosti, izviral je iz rodu svetovno znanega skladatelja - Slovenjgradčana Huga Wolfa, poročen je bil s hčerjo znanega slovenjgraškega zdravnika nemške narodnosti dr. Hansa Harpfa. Čutil se je Nemca in med vojno ni hotel govoriti slovensko, čeprav je kot domačin hodil v slovenske šole.<sup>315</sup> Več pričevalcev pa zatrjuje, da so ga kot zdravnika ljudje zelo cenili.<sup>316</sup> Tistega dne se je peljal z avtomobilom k Filipu Plešeju v Zgornjem Podgorju pregledat bolnega sina. Na povratku ga je ustavljala zaseda varnostnikov VOS za šaleško-mislinsko okrožje. Na pozive ni hotel ustaviti, ampak je proti partizanom uporabil orožje, zato so prestrelili avtomobil in njega.<sup>317</sup> Mrtvemu so odvzeli usnjeno obleko, pištolo beretto (kal. 9 mm), ročno uro in torbo z medicinskimi pripomočki in zdravili, nato pa so avto z njim vred zažgali. V poročilu omenjajo, da je bil "eden izmed glavnih voditeljev in propagatorjev hitlerizma".<sup>318</sup> Dokazov za tako trditev nimamo, kot tudi ne, da bi imel kakšno pomembno funkcijo v okupatorjevem aparatu, pač pa je družina v njegovi osmrtnici dala zapisati "Im Kampf gegen Banditen gefallen", kar gotovo vsaj delno kaže na njeno (in njegovo) medvojno usmerjenost.<sup>319</sup> V dokumentu, sestavljenem julija 1945, je

313 ARS III, UDVSG, kolut št. 2, zapisnik o zaslišanju Adolfa Marovška; dopis javnega tožilca za okrožje Celje UDV za celjsko okrožje 16. junija 1946 s prošnjo za dodatne poizvedbe o Adolfu Marovšku.

314 Izjava A. H. avtorju. Zadeve ni povsem prepričljivo pojasnil niti pripadnik VOS Jože Korošec - Vido, čeprav je imel v njej določeno vlogo (Jože in Miha Korošec sta bila celo njegova bratranca). Nekateri pričevalci pa namigujejo, da bi jo lahko bolje pojasnil Anton Rogina, če bi preživel vojno.

315 KPM, partizansko gradivo, fasc. 7/107, spomini Antona Lakovška - Roka; izjava M. L., da sta z materjo, ki je bila bolna, šli k dr. Korschitzu, in je ona, ki je nemščino dobro obvladala, prevajala materi navodila, ki ji jih je dr. Korschitz dajal glede zdravljenja.

316 Izjave H. V., C. Š., J. V. in drugih avtorju.

317 Mrliška matična knjiga, Slovenj Gradec, 1944; Totengedenkbuch; KPM, Komisija, popisni list za dr. Korschitza, podatke je dala nečakova žena Marija Harpf, Stari trg, 2. 3. 1997; ARS II, KUZOP; kronika medvojnih dogodkov v okoliših osnovne šole Podgorje, napisal takoj po vojni šolski upravitelj Gregor Slavič; izjava J. S. avtorju.

318 ARS III, fasc. 301 - 69, poročilo št. 1 OK VOS za šaleško-mislinsko okrožje pokrajinski komisiji VOS, 23. 6. 1944.

319 ŠG, I. 4. 1944, str. 15. Priče navajajo tudi, da so Nemci zanj nameravali ustreliti deset talcev iz vrst domačinov, vendar je to namero preprečila njegova vdova (izjava H. V. in drugih). Ta navedba se zdi nekoliko neverjetna, kajti pri nemškem okupatorju je veljalo pravilo, da je tisto, za kar se je odločil, tudi izpeljal in se ni pustil vplivati; tudi pri streljanju talcev ne. V zadnjem obdobju vojne je talce za streljanje predlagala Štajerska domovinska zveza, komandant varnostne policije in varnostne službe pa je predlog poslal generalu Erwinu Rösenerju, ki je streljanje navadno odobril.